

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування відділення поліції № 3 Чортківського
районного управління поліції Головного управління Національної поліції в
Тернопільській області
25.06.2025**

м. Тернопіль, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 25.06.2025 року групою НПМ здійснено відвідування відділення поліції № 3 Чортківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області.

Відвідування провели такі члени групи НМП:

Трінька-Яворська Тетяна Іванівна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Коновалова Вікторія Віталіївна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шевченко Уляна Степанівна, представниця громадської організації.

Керівництво: Крутий Руслан Олександрович, начальник відділення поліції № 3 Чортківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області.

Відвідування проведено у присутності:

заступника начальника відділу організації ізоляторів тимчасового тримання та моніторингу дій із затриманими особами Головного управління Національної поліції в Тернопільській області Придруги Оксани Володимирівни;

інспектора відділу організації ізоляторів тимчасового тримання та моніторингу дій із затриманими особами Головного управління Національної поліції в Тернопільській області Луцик Марії Ігорівни.

Відділення поліції № 3 Чортківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області (далі – ВП, відділення поліції) знаходиться за адресою: вул. Героїв Майдану 7, селище Гусятин, Чортківський р-н, Тернопільська обл., 48200 (фото 1).

При вході до відділення поліції наявна кнопка виклику персоналу для осіб з інвалідністю та підйомник для маломобільних груп населення (фото 2).

На день відвідування штатна чисельність особового складу ВП становить 57 посад, з яких 15 вакантні, у тому числі посада інспектора з дотримання прав людини.

Згідно Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених на час відвідування у відділенні поліції осіб вказаних категорій не перебувало.

У ВП наявна кімната прийому громадян (фото 3) та кімната для затриманих (фото 4).

У черговій частині наявні аптечки для надання домедичної допомоги, наповнені лікарськими засобами з актуальним строком придатності.

На випадок повітряної тривоги, на території відділення наявна захисна споруда цивільного захисту (фото 5).

На час відвідування групою НПМ у відділенні поліції проводилися капітальні ремонтні роботи (фото 6).

Попередні зауваження

Попереднє відвідування даного підрозділу поліції здійснювалося групою НПМ 27.02.2020 року, за його результатами вносилися такі рекомендації:

1. Обладнати у відділенні поліції кімнату для конфіденційного спілкування затриманих осіб із адвокатом, а також кімнату для проведення слідчих дій.
2. Забезпечити доступність відділення поліції для маломобільних груп населення, обладнавши вхід до будівлі пандусом.
3. Надати організаційно-методичну допомогу інспектору відповідальному за перебування у відділенні затриманих осіб з питань організації роботи на закріпленій ділянці, забезпечити належне ведення відповідної службової документації.
4. Налагодити належне ведення Журналу інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим, забезпечивши повноту відображення записів щодо підстав затримання громадян та іншої службової документації.
5. Забезпечити до початку розгляду адміністративних справ роз'яснення процесуальних прав особам, які притягуються до адміністративної відповідальності, а також належне фіксування цього факту у постановах.

Вищевказані рекомендації виконані частково. Основною причиною невиконання окремих рекомендацій є відсутність достатнього фінансування.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час вивчення затверджених посадових інструкцій працівників ВП, групою НПМ виявлено, що не у всіх посадових інструкціях включено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

2. У порушення вимог пункту 3 Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561, підпунктів 9, 10 пункту 3 наказу Національної поліції України від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських», у відділенні поліції відсутня кімната для проведення слідчих дій,

а процесуальні дії із затриманими особами проводяться в кімнаті для прийому громадян.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, стаття 13 Європейської соціальної хартії, стаття 49 Конституції України, статті 18, 23 Закону України «Про Національну поліцію», Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115).

3. Відповідно до статті 49 Конституції України кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Відповідно до підпункту 4 пункту 1 статті 18 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейські зобов'язані надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Однак, під час відвідування групою НПМ було встановлено, що у більшості працівників відділення поліції відсутні відповідні посвідчення про проходження навчання з домедичної допомоги.

4. Відповідно до розділу III Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України та Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156 (далі - Порядок) органи внутрішніх справ сприяють організації надання замісної підтримувальної терапії або проведення детоксикації затриманим.

Утім, під час спілкування з інспектором чергової частини, який чергував у день відвідування було з'ясовано, що вони не обізнані з порядком дій, передбаченим у разі затримання особи, яка потребує лікування препаратами замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ).

Окрім того, у черговій частині ВП відсутній перелік закладів охорони здоров'я, де впроваджена ЗПТ, визначений Додатком 1 зазначеного Порядку.

Вказані порушення і недоліки створюють передумови для порушення прав громадян примусово утримуваних у зазначеному відділенні поліції в частині охорони і безпеки їх здоров'я.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

5. У порушення вимог пункту 17 розділу VI Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція) у ВП відсутня кімната для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, у зв'язку з чим такі побачення проводяться у кімнаті для прийому громадян.

Відповідно до пункту 18 розділу VI Інструкції зустріч затриманого та його захисника в кімнаті для конфіденційного побачення має відбуватися під візуальним контролем уповноваженої службової особи, але в умовах, що виключають можливість передачі будь-яких сторонніх предметів, прослуховування чи підслуховування, з метою забезпечення законності під час проведення такої зустрічі та заходів безпеки.

Відеофіксація побачення здійснюється в спосіб, що унеможливорює фіксацію змісту розмови затриманого із захисником, який до нього прибув.

Не допускаються підслуховування, слуховий контроль та фіксація повідомлень, переговорів чи розмов захисника і затриманого, у тому числі за допомогою технічних засобів фіксації мовленнєвої інформації (пункт 19 розділу VI Інструкції).

Таким чином, приміщення, де фактично відбувається побачення з адвокатом, не відповідає вимогам безпеки та конфіденційності, які передбачені у пунктах 18, 19 розділу VI Інструкції, оскільки у кімнаті присутня камера відеоспостереження із звукозаписом, що не забезпечує конфіденційність під час проведення зустрічі затриманих осіб із захисником.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 12 Конвенції про права осіб з інвалідністю, пункт 3 статті 15 Європейської соціальної хартії, стаття 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини), статті 1, 2, 5, 6, 7 Загальної декларації прав людини).

6. Конвенція про права осіб з інвалідністю визначає необхідність забезпечення особам з інвалідністю доступності фізичного, соціального, економічного та культурного оточення, охорони здоров'я та освіти, а також інформації та зв'язку, що може сприяти створенню для них можливості повною мірою користуватися всіма правами людини та основоположними свободами.

Згідно зі статтями 4, 26, 34 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» діяльність держави щодо осіб з інвалідністю виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті та

полягає, серед іншого, у виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, у тому числі стосовно доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення.

Відповідно до частини другої статі 6 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» забороняються будь-які форми дискримінації з боку державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, юридичних осіб публічного та приватного права, а також фізичних осіб.

Відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення» (далі – ДБН), при проектуванні об'єктів, доступних для МГН, повинні бути забезпечені, зокрема, доступність місць цільового відвідування і безперешкодність переміщення всередині будинків і споруд, безпека шляхів руху (у тому числі евакуаційних).

У порушення зазначених положень, приміщення будівлі відділення поліції не облаштовані відповідними засобами та умовами для безперешкодного доступу до них осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, а саме:

- відсутній санвузол, адаптований для потреб осіб з інвалідністю, хоча його наявність є обов'язковою відповідно до пунктів 6.12, 6.13 та 6.14 ДБН;

- не встановлено жодних пристосувань для осіб з порушеннями зору, зокрема: відсутні тактильні покажчики, інформаційні таблички зі шрифтом Брайля; не передбачено поручнів або вказівників із рельєфним покриттям; тактильні елементи доступності, які мають забезпечувати самостійне орієнтування осіб з порушеннями зору в приміщеннях громадських установ, повністю відсутні;

- на внутрішніх сходах будівлі не нанесено контрастне маркування (жовтого або іншого яскравого кольору) на край першої та останньої сходинки кожного маршруту по всій ширині, що унеможливорює безпечне користування сходами особами з порушенням зору.

Інші порушення

7. Встановлено порушення вимог Інструкції. Так, облік осіб, згідно з абзацом другим пункту 8 розділу VI Інструкції, у графі 3 Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених осіб (додаток 7) вноситься виключно «Прізвище, ім'я, по батькові (без скорочення)» особи.

У порушення зазначеної норми, працівниками чергової частини у графі 3 зазначаються додаткові, не передбачені Інструкцією персональні дані, зокрема дата народження, номери телефонів, що є надлишковим збором інформації та може свідчити про порушення вимог законодавства про захист персональних даних.

8. У порушення частини 2 підпункту 7 пункту 2 Розділу IV Інструкції, у ВП відсутня скринька «Для заяв, скарг і пропозицій», яка повинна бути розташована в доступному для громадян місці.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції в Тернопільській області, Відділенню поліції № 3 Чортківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області згідно їх компетенції:

1. Включити матеріали щодо заборони катувань та нелюдського поводження з людьми до відповідних навчальних програм співробітників зазначеного відділення поліції. Внести ці положення до їх посадових інструкцій.
2. Обладнати кімнату для проведення слідчих дій.
3. Забезпечити проходження працівниками відділення поліції навчання з домедичної допомоги з отриманням відповідних посвідчень, у порядку, встановленому чинним законодавством.
4. Організувати інформування всіх чергових працівників відділення поліції щодо порядку їх дій у випадку затримання осіб, які проходять замісну підтримувальну терапію (ЗПТ), розмістити у черговій частині перелік місцевих закладів охорони здоров'я у яких вона впроваджена.
5. Обладнати окрему кімнату для конфіденційних побачень затриманих (арештованих) осіб із захисниками (адвокатами) відповідно до встановлених норм і стандартів.
6. Обладнати приміщення відділення поліції, у тому числі санвузли, з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Встановити тактильні елементи доступності (маркування, таблички зі шрифтом Брайля, контрастні позначки на сходах тощо) для осіб із порушенням зору.
7. Забезпечити належне ведення службової документації, зокрема журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених до органу (підрозділу) поліції.
8. Встановити у доступному для громадян місці скриньку «Для заяв, скарг і пропозицій».

Додаток: фототаблиця на 2 арк.

**Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Тетяна Трінка-Яворська

Додаток

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

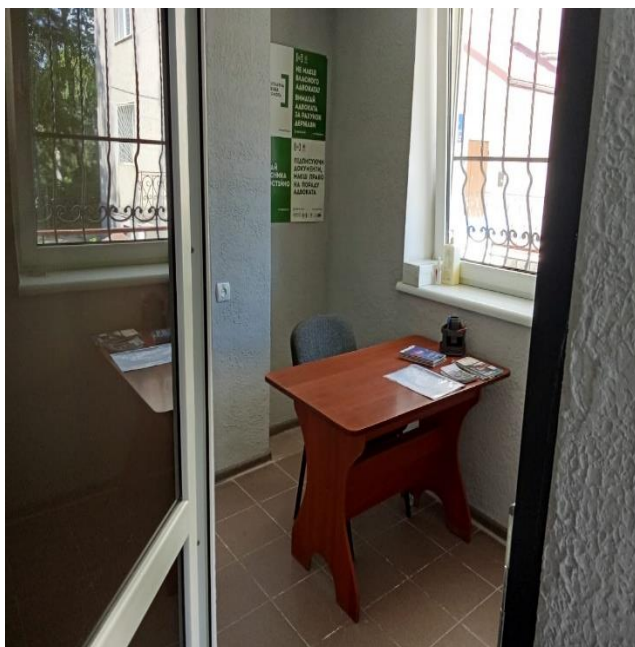

Фото 4

Фото 5

Фото 6

